

Nro. 44.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Költ Bétsben Decembernek 1-ső napján 1795.
eszenlőben.

B é c s.

A' Fels. Úr Isten által vitéz seregeink fegyverének ajándékozott áldásnak, és *Manheim* váranak szerentsésen lett el foglaltatásában mutatott kegyelmességének illendő meg háladása, és további Isteni áldásának alázatos kikérése végett tegnapelőtt 11 és 12 óra közt *Te Deum Laudamus* tartatott a' Sz. István templomában, a' melly alkalmatossággal önnön maga a' Felséges Császár, és Fels. testvére *Károly* fő hertzeg, az udvari gavallérok, és Cs. Kir. testörző nemes seregek által kísértetvén, betses hintóban a' nevezett templomba sok vivát kiáltások közt bé ment, és áhétatóságának végbe vitele után, ugyan azon rendel's oly örömek közt vissza tért a' Császári várba.—

Az álhétatosság alatt sokáig és keményen harsogtak a vár bástyáinak fokaira köröskörül kivonott nagy ágyúk.

Hadi Történetek.

A' Palatinátusi V. Fejedelemségnek fő városa *Manheim* kevés ideig lehetett a' győzedelmében fel fuvalkodott, de most már mindenütt futó ellenség birtokában. A' közelébb múlt hólnapnak 21-dik napján kintelen volt az abban lévő Fr. őrizet capitulálni, 's Gr. *Wurmser* lovas Generálisnak azon reánk, sőt az egész birodalomra nézve sok tekintetben hasznos erősséget által adni, melynek örvendetes izenetével *B. Lauer* Ingenieur kapitány juta ide Nov. 26-dik napjának estéjén.

A' Gr. *Wurmser* és *Montaigú* Fr. brigadéros Generális, és *Manheimi* komendáns közt Nov. 21-napjának estéjén el intézett, és a' következett nap tökéletességre ment Capitulációnak tikkelyeit a' nevezett Fr. Generális tette fel, hanem meg lehetősen modificálta Gróf *Wurmser* azokat.

A' Fr. Generális fel tételei ezek vóltanak: 1.) *Montaigú* Generális által adja Gr. *Wurmsernek* *Manheim* várát az abban lévő tábori munitziókkal, és ártillériával. 2.) A' Fr. seregek fegyverestül és butorostul együtt ki mennek *Manheimből*, mihelyt a' *Rénus* tulsó partyán lévő út meg jobbítatik, és azon az úton fognak menni, a' melly a' két részről való kormányozó Generálisok által meg fog határoztatni. 3.) A' Gr. *Wurmser* vezérlése alatt lévő Cs. K. seregek a' Capitulációnak ratificatiója után két órával el foglalják a' várát, a' *Nekkár* hidjánál lévő sántzot, a' *Hejdelbergai* kapu előtt lévő külső strázsa helyeket, és az úgy nevezett *Rénus* sántzát, de bé nem mennek addig a' városba, míg a' *Frantziák* onnan ki nem költöznek. 4.) A' *Manheimi* várból ki költöző Fr. truppok, és más individuumok bagázsainak el vitelére, mindenütt, a' merre el mennek

kész pénzért elégséges szekerek adattassanak. 5.) Parantsollya meg Gr. *Wurmser*, hogy a' merre a' *Manheimi* Fr. gárnizon által fog utazni, mindenütt szükséges furazs adatassék; magoknak pedig negyed napra való eleségek lélzen. 6.) A' *Manheimi* ispotályban maradó Fr. betegekre Fr. hadi tisztek viselleyenek gondot, mind addig míg egézlén oda hadják azt; akkor pedig elégséges szekerek rendeltessenek a' betegeknek Fr. határig való vitetésekre. 7.) Egy Fr. Ingenieur tizst által fogja egy Cs. Kir. tiztnek azokat a' plánumokat, landkártyákat, és egyéb irásokat adni, a' melyek a' Fr. Ingenieur tiztneknek *Manheimba* lett bemenetelekor adattak. 8.) Sem a' *Manheimi* kormányzék, sem a' polgári előjárók és lakosok számadásra ne vonatassanak azért, hogy azon erőiséget a' Frantziáknak által adták. 9.) Mihelyt a' *Manheimi* Fr. őrizet kimenetelének napja meg fog határoztatni, mindjárt egy Cs. Kir. és egy Frantzia hadi tizst küldetessenek előre a' Fr. seregeknek számokra kvártélyt tsinálni. 10.) Ezen capitulatiónak ratificatiója után adjon Gr. *Wurmser* szabad utazásra való levelet azon Frantzia Stabális tiztnek, a' ki által ő, tudnillik *Montaigú* Generalis, *Pichegrú* fő vezért tudósithassa ezen capitulatióról.

Ezen feltételekre következő módon felelt Gr. *Wurmser*: „Az első tizkelyre: A' *Manheimi* vár Nov. 23-dikán fog által adatni. A' 2-ikra: A' Fr. katona őrizet hadi fogságra adja magát, Nov. 23-dikán katona tiztességgel ki megy a' várból, és délelőtt 9 órakor le rakja fegyvereit a' vár előtt való mezőségen, és az ő általa mutatandó úton el megy. A' 3-dikra: Mindjárt a' capitulatiónak ratificatiója után el fogják a' Cs. Kir. seregek a' *Heidelbergai* kapun kívül lévő erősségeket foglalni, és Nov. 22-dikén reggeli 8 órakor, az úgy nevezett *Rénusi* kaput is által venni. A' 4-dikre: A' Fr. seregek és hadi tiztek bagázsiajoknak elvitelekre szükséges szekerek fognak adatni a' tar-

tománybéli rendelkezések szerént; a' mi pedig a' Frantzia nemzethez tartozik mind az a' Cs. K. tábori Commissariusoknak fog által adatni. Az 5 re: A' Frantzia truppoknak táplálására gond fog lenni; hanem azok a' tisztek, a' kik lovaikat meg tartani akarják, vegyenek kész pénzen furást. A' 6-ra: A' Frantzia betegekre a' Cs. K. seb orvosok fognak gondot viselni; és meg gyógyulások után, azokkal is mint hadi foglyokkal úgy fognak bánni. — A' 7-dikre: Mihelyt az említett kapukat által fogják a' Cs. Kir. seregek venni, mindjárt ezen tzikkelynek is helye lesz, és minden ottan lévő artilléria, magazinok, plánok és landkártyák adatassanak által a' Nov. 22 dik napján, reggeli 8 órakor várasba bé küldetendő Cs. Kir. Ingenieur és Artilléria tiszteknek. A' 8-ra: Ez a' tzikkely egyedül Ö Cs. K. Felsége szabad tettzésétül fog függeni. A' 9 re: Erre a' tzikkelyre elegendő felelet a' második tzikkely. A' 10 dikre Meg engedtetik, hogy ezen dologról tudósitassék *Pichegru* Generális.

A' fent le írt tzikkelyekhez következő üto tzikkelyek ragasztattak: 1.) A' ki költözö Frantzia örizetnek semmi fedeles szekerek nem fognak adatni, és a' fellyebb való 5-dik ártikulus szerént, minden névvel nevezendő hadi bútorok, úgymint, munitziók, kasszák, monturók, eleségek 's a' t. jegyeztessenek fel, és hiven adatassanak által az oda küldetendő Cs. K. tiszteknek, és Commissariusoknak. 2.) Ezen capitulatiónak bétellesítéséig, mind a' két részről kezesek küldetessenek, úgymint egy stabális tiszt, és egy kapitány. 3.) Hólnap, tudnillik Nov. 22-ikén, reggeli, határozza meg a' Frantzia Commendáns, mennyi szekér kivántassék a' bagázsijának el vitelére, és az alatta lévő seregeknek számát is jelentse ki. 4.) Adja ki a' hozzájuk által szökött Cs. K. katonákat. — *Manheimban Novemb 21-dikén 1795-dik estendőben.*

A' fent nevezett kurir *B. Lauer* kapitány 10

mivel meg nem engedtetik a' Duna vizén való hajókázás, ne hogy a' Szerem Vármegyei ragadó nyavalya Bács Vármegyébe is által plántáltassék.

Nov. 4-dikén az ide való fő harmintzad is meg kapta az újjonnan ki dolgoztatott harminztadi tariffát a' Fels. Magyar Kamarától, mely szerént ennakutánna, mind a' tisztekre, mind a' kereskedőkre nézve könnyebb lesz a' manipuláció, mint volt ennekelőtte. A' Duna mentében mindenütt meg vagynak a' Szerimi nyavalyák miatt a' közönséges vásárok tiltatva.

Az egész szüreten által igen szép, és a' szüretelésre nézve, hasznos tavaszi meleg idők jártak, hanem Novemberben el kezdődött a' sok essőzés, és Sz. Márton napja egészlen fejr köntössel volt beborítva. —

* * *

Néhai Nádor Ispán

SÁNDOR LEOPOLD KIRÁLYI HERTZEG'

véletlen halálát sirató

ellenben

JÓSEF KIRÁLYI HERTZEG'

Mostani királyi Helytartónknak

Örvendező Versek.

Melleyeket irt B. Keresztúrban

Tsenkekfai Póóts András.

Nemzetem egy fénye, Magyar Ország' díze
reménye!

Sándor atyánk! hová lett? sírj Haza sírja
felett.

A' Magyar a' rangját tegye félre, 's az emberi
hangját

Sírva tegye, 's tsetsemő módra kerüljön elő
Gyermeki jaj szóval; keserű vizek árjai, tóval
Szem fedelin szaporán follyanak Attya torán.

Sírj keseregj népünk! árvák seregébe ma lépünk
 Mert ifju kis-Atyánk meg hala: Jaj *Mi atyánk!*
 A' ki ditsőségben oda fel lakol a' magos égben
 Nézd tsak, az ég 's nap alatt melly tsuda
Fáklya szaladt?

Rettenetes dörgés kinek ellene semmi könyörgés
 Semmi helyet se talál nyomba követte halál,
 Ah! *buta gyilkos tűz*, melly ennyi siralmas okost
 űz,

Ezt *Mi Atyánk* ki lövé: 's már az atyánk
 az övé

Isten után hátunk lehetett ide vetni; sajátunk
 Vólt Palatinus atyánk: Most pedig árva Ha-
 zánk!

Süllyedez a' Bárka; Teli van vizeinknek az árka,
 Csajkánk megy le-felé: nints kinek ülni belé.
 Száz baja népünknek: Prókátora nintsen ügyünk-
 nek;

Szólnának: úgy de minek? nints panaszolni
 kinek.

Mint valamelly óltárt néztük; 's már hajdani zsol-
 tárt

„Éneklünk; jáj atyánk! mig gyötör e' nya-
 valyánk?”

„Szány meg Uram! kérünk: mert tsak te vagy a'
 mi vezérünk,

A' ki ma vér; de megint hív atya módra
 tekint.

Úgy van; lám hogy él a' Magyarok Istene!

Ambár pezsterkedett Vulkánus elléne

Ethna, 's Vesuvius bár tüzet okádjon;

Tsak a' Magyar igaz Istent 's jól imádjon.

A' bolond tűznek is van ugyan ereje

De ott is az Isten mindennek a' feje.

A' Fatuus tüzet, a' fátum ki lövé.

De mind az Istené; tűz, 's Fátum, az 'övé.

Ne nézzük, mért lett ez? mert nem lehet látni

Hijába felette a' szánkat is tátni.

Az egy következés mutat valamire

Ebből látjuk az ég nézett mire? 's kire?
 SANDOR volt az atyánk, JOSEF van helyette
 Egyet el vett, ismét mást adott érette
 Bódog királyi Ház, melyben ha esete
 Történik egyiknek; van még más tsemete.
 Azt véltük hogy talán' már ezután mindég
 Villám a' villámmal költsönös tüzrel ég;
 De tsak, ugyan él a' Magyarok Istene;
 Él az ő JOSEFE; meg van hát mindene.
 Elég-nékünk hogy még a' mi JOSEFÜNK él!
 Mit szül a' nap? nyilván jót; mert szép szin-
 be kél.

„Ez az öreg Haza, el megyen hogy lássa.
 Ki lett a' mi ditső Sándorunknak mássa?
 „Abrech! Ifjú atyánk! azt kiáltjuk néked,
 Erjen sok időket életed és széked!
 Egy hived, ki szemét, Sándorért ki sírta,
 Örül néked, és ezt örömébe irta.

Illustrissimo, Doctissimoque

Bürkenstoek

Auctori operis

in quo

Eternam Memoriam

LEOPOLDI ALEX. ARCHIDUC. AUSTRIÆ

Hungariæ Palatini

Infelici casu e' vivis erepti

Regni Ordinibus Summis; Imisque Charissimi

Eleganti, concinnaque, et ad Lapidem accom-
 modata

Oratione Latina commendavit Anno 1795.

Publico Gentis suæ nomine habet gratiam

Poëta Hungarus, Arcas I. C. H.

* * * * *

Musis amicum nomen, et aureæ

Orationis Romulidum nitor!

Quid muneris gratus rependet

Panno tui pretio laboris?

Quo tam venuste nominis Hunnici

Caræque Legis Præsidium, et Fori,

Decusque Gentis dulce, magnumque
 Hungarici Populi Tribunalum
 Signas futuris usque nepotibus
 Uda dolendum cum querimonia;
 At damna tristi inflicta casu
 Haud poterunt reparare luctus.
 Grandem ruinam pectore sentient
 Imo minores; dum Patrios agros
 Ister secabit, dum pavescet
 Nostrum Equitem, Peditemque Bessus.
 Atroque crines Patria vestiens
 Pello, sacros iam cineres humo
 Lauro coronabit perenni, et
 Circum hederas, violasque sparget.
 Sed Te erudito conspicuum libro,
 Qui nationis delictum breve
 Oblivioni demis, ore
 Patria non humili loquetur.
 Quin flore nexam iam capiti tuo
 Donat coronam, voceque consona
 Bis, terque percusso recessu
 Sæcla vovet popularis ardor.
 Audisne plausus a populo datos?
 Non parva merces vox tibi publica
 Possit videri pro labore.
 Ad Populi, Procerumque Votum
 Scripsisse, virtus, famaqué maxima est.
 Laude hac modestam sume superbiam
 Victurus æternis diebus
 Umbra licet tumulo silebis.

Egy iskolai tudományait jól végzett Magyar,
 Deák, Tót és Német nyelveket értő 's beszéllő, a'
 mezei gazdaságban sem jövevény, 27 esztendő
 és házas nemes Magyar hazánkfiá, a' ki néhány
 esztendőktől fogva nagy uraságok udvarában szol-
 gált, és a' felől jó tanúbizonyosság leveleket mu-
 tathat, kívánna a' N. Magyar Hazában valamelly
 udvari, vagy gazdagság körül való hivatalba jutni.
 A' ki tehát ennek a' Nemes hazánkfiának szolgál-
 lattyal kívánna élni, vele parantsolni, 's rólla
 a' Magyar Kurir írójánál értekezni ne sajnálja.